

Gosp. predsednik T. Zupan se zahvaljuje vsem pričujočim in posebno še načelništvu slavjanske čitalnice, koja je velikodušno prepustila svojo dvorano občnemu zboru. Zborovanje je bilo končano ob 1½ poludne.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

61.

Neprijetnosti ob vožnji v Ameriko.

To je bilo dné 12. maja 1854. l. zjutraj ob šestih, ko sem se poslovila od očeta, matere in sester, ter sedla na voz, ki me je odpeljal z doma. Oča so se bili pogodili s čislano firmo v Stutgartu zastran moje prevoznje v Ameriko, to je bilo eno; zaradi večje varnosti so me izročili imovitemu in poštenemu veleposestniku, čegar žena je bila kuma mojim starejšim bratom in sestram, to je bilo drugo, zato smo bili vsi te misli, da smo učinili vse mogoče za srečno pot v novo mojo domovino.

V pogodbah, ki se delajo z agenti, stoji vselej opomba, da so nastavljeni povsodi vestni možaki, ki bodo izseljence spremljali, na postajah pričakovali in drugo tako. Kaj, ko bi bilo res! Take opombe samo slepe izseljence, da se brez vse skrbi izročé agentom.

V strašni vročini pripeljali smo v Bruchsal. In kakošnih ugodnosti so nam pripravili? Osorno so nam veleli: „Izseljenci naj ne hodijo v mesto, tu naj ostanejo vsi vkup.“ Stisnili smo vkup kot čreda, ter čakali malone dve uri, kaj bodo ukrenili z nami. Ko smo se uže naveličali čakanja v taki vročini, pridrdrali so vendar vozovi po nas. Čez te kmečke vozove so nametali vozniki surovih desk, kakoršne so dobili z žage. Kedar je bilo vse pripravljeno, zapovedali so nam, da nas mora po deset sesti na vsako desko. Prostora ni bilo za deset ljudi, ali smo morali tako sesti, da je vsak po enega v naročju držal. Jaz, hvala Bogu, dobila sem sedež v naročju neke judovske deklice. Sedaj so mi jele na misel hoditi vse one povesti o robovih, ki so jih nekda prevažali kot navadno robo. Slabo se je nam godilo na teh vozeh, požirali smo gosti prah, ki se je valil okolo voz, pot nam je lil po vsem životu, ker je solnce nemilo žgalo, in izparivanje je bilo na vso moč zoprno. Tako smo se vozili po poljanah prehvaljene dežele badenske. Utrujeni in nejevoljni do skrajne meje pridrdrali smo slednjič na kolodvor kehlski.

Kolodvor je zelo daleč zunaj mesta. Kako brezvesten je naš agent, prepričali smo se tudi tu. Doma nam je obetal vsakojakih ugodnosti, ali ni nam oskrbel skoro nobenih. Pred kolodvorskim poslopjem so stali omnibusi, in vsak je menil, da nas čakajo. Vsa utrujena, da sem se komaj po koncu držala, spustim se proti prvemu omnibusu, da vá-nj sedem. Ali porinili so me nazaj, češ, da morajo izseljenci peš iti v mesto. Da se nismo razkropili ali pota zgrešili, tekali so okrog nas trije odurni možaki kot psi okrog črede, kričali so, naj brzo stopamo, ter pokali z dolgimi biči, kakor vozniki,

in če je ta ali oni le kolikaj stopil iz vrste, koj je počil bič ob njem. Kot čredo prignali so nas v mesto ter zapodili v kolnico ali hlev, ne vem, kako bi rekla. Na to je došlo več gostilnikov mestnih, in vsak si je izbral gotovo število izseljencev, katerih je hotel, brez vsega vprašanja, ali je komu prav ali ne.

(Dalje prihodnjič.)

Govor poslanca Ferjančiča

v državnem zboru dné 25. maja.

Visoka zbornica! Če kak Slovenec govori o poglavji „pravoslovje“, ne more tako na dan s splošnimi svojimi mislimi o vladnem dejanji in nehanji, posebno pa o onem sedanje pravosodne uprave, kakor je to storil gospod predgovornik, kar tudi prav rad prepuščam govorniku, ki bo za manoj na vrsto prišel in bo bolj sposoben za to, kakor sem jaz. V take splošne razprave se toraj ne mislim spuščati, pa tudi ne podajati se na ono plitvo površje, kamor je zašel gospod predgovornik, ki je, kakor sem memogredé nekaj besedí vjel, pri nekaterih českih sodnijah sodnike in državne pravdnike po njihovi narodnosti našteval.

Kam bi prišli Slovenci, ako bi tako delali? Mi smo uže silno zadovoljni, če imamo nemške uradnike in samo zahtevamo, da slovenski znajo, kar je za obečanje s Slovenci neovrgljivo potrebno.

Kam bi pač prišel, ko bi hotel naštevati, ne katere narodnosti je ta ali oni sodnik, temveč ako je zmožen jezika, katerega v svoji službi neogibno potrebuje; kam bi pač prišel, ko bi hotel navajati slučaje — na to le opozarjam, ker me je gospod nasprotnik k temu prisilil — da imamo po naših krajih državne pravdnike, ki niso ne Slovenci in ne Nemci, pa tudi ne znajo ne nemški, ne slovenski. (Poslanec dr. Trojan: Čujte, čujte! — Klici na levici: Kaj pa znajo? — Poslanec dr. Russ: Volapük!)

Govorilo se je, da imamo Slovenci jako vzbujeno narodno zavest, to je popolnoma resnično. Prisilile so nas k temu razmere, v katerih smo živeli, in te razmere nam še dandanes ne dovoljujejo, da bi svojo delavnost na kaj družega v večji meri obračali, kakor ravno, da ohranimo svojo narodnost in jezik.

Razprave moje ne bodo imele nikake politične pimesi, ozirale se bodo le na nedostatnosti na slovenski zemlji in na potrebe, katerih hočem tudi omenjati.

Slovenski moji tovariši razvpravljali so v generalni debati in pri posamičnih poglavjih jako nadrobno, kako žalosten da je naš položaj v raznih upravnih strokah, posebno pa na šolskem polji.

Poskusil bom naše razmere v tem oziru nekoliko pojasniti, držal se bodem pa strogo le pravosodja.

Za moto (glasilko), predno začnem, navajam besede, ki jih je izgovorila nedavno na visokem mestu jako čislana oseba. Dne 22. aprila rekel je v gospodski zbornici ekscelenca Schmerling (bere):